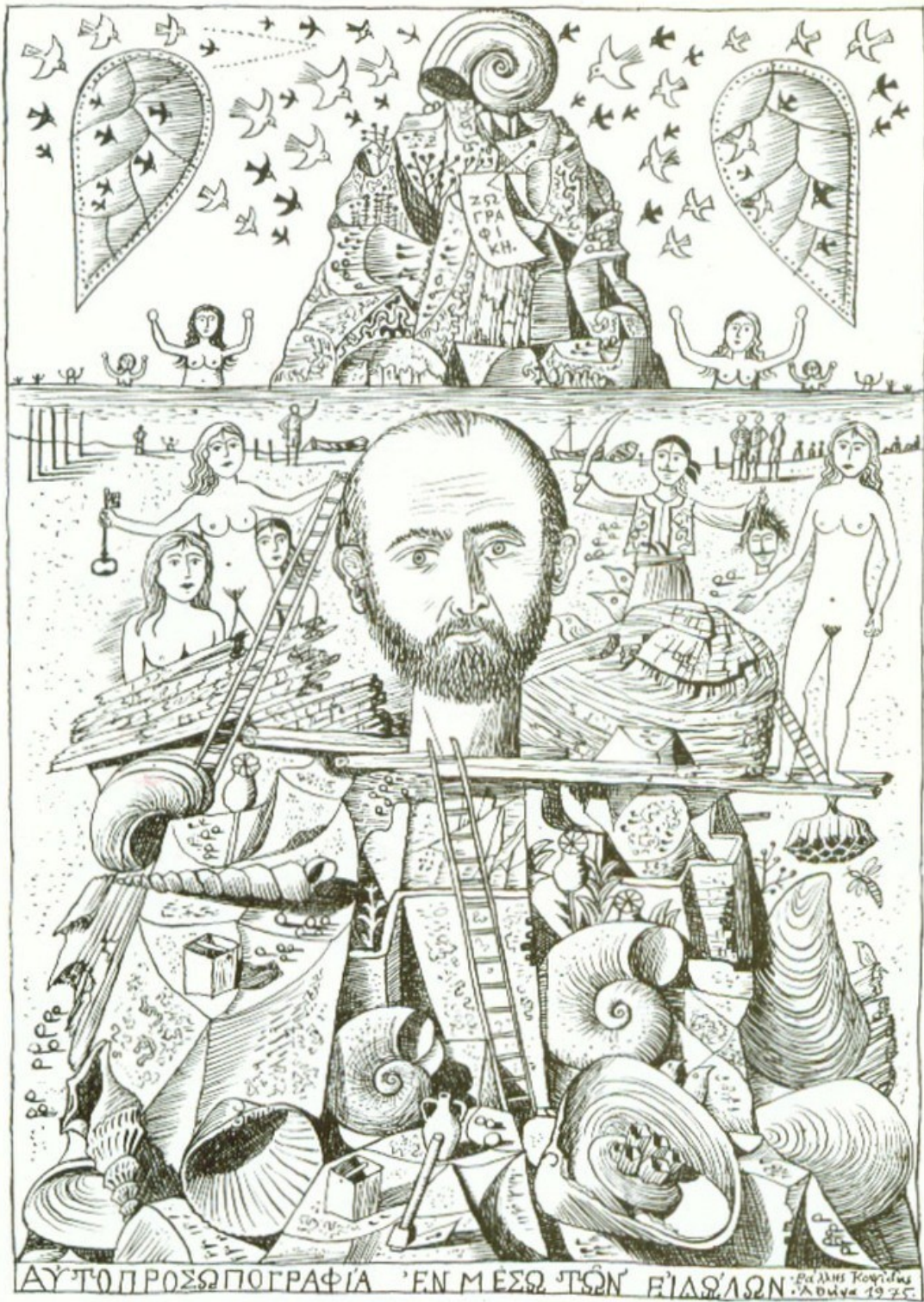

φωτ. Νικό αλτά' επιβίβηκε με την εικόνα της ίδιας
εργασίας στην «Καχλία». Θεσσαλονίκη 1972.
3 μαρτίου - 12 μαρτίου.
στο ίδρυμα «Γράφι», 4910750.

Pál Ágost Kertész

« Ήταν τόσες νησιέτες, γέροντες με νιόνες και άλλα θαυμάσια πράγματα τα οποία δεν είδαν δεκάκις άνθρωποι. »
 Βαλκίς Κοφίνας
 Αθήνα 1975

ΟΙ'

ΖΩΓΡΑ-
ΦΙΕΣ ΜΟΥ
ΕΙΝΑΙ ΜΙΚΡΑ
ΕΡΗΜΟΝΗΣΙΑ *
Ο ΜΕΓΑΣ ΗΛΙΟΣ ΣΠΙ-
ΤΙΑ ΡΑΚΕΝΔΥΤΑ ΦΛΟΓΙ-
ΖΕΙ * ΔΥΣΟΙΩΝΑ ΛΟΓΙΑ ΓΡΑ-
ΦΗΝ ΣΚΟΤΕΙΝΕΣ ΤΑΜΠΕΛΕΣ *
ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΠΕ ΕΓΙΝΑΝ ΦΩΤΑ ΚΑΙ
ΦΕΓΓΩΝ, ΤΗΝ ΑΜΙΛΗΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ
ΦΩΤΙΖΩΝ * ΟΙ ΖΩΓΡΑΦΙΕΣ ΜΕ ΕΙΝΑΙ ΜΙ-
ΚΡΑ ΕΡΗΜΟΝΗΣΙΑ * ΟΠΩ ΤΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΝΟΝΤΑΙ
ΚΟΜΜΑΤΙΑ * ΜΟΡΦΕΣ ΑΓΑΠΗΤΕΣ ΣΥΧΝΟΔΙΑΒΑΙΝΩΝ,

τούς φράχτες του καιρού, και με κυτάζουν: «Και κάτι δεν πού μόνο εγώ
τάκονω» Και μέσα από σπαρμένους τριμεντόλιθους, και μέσα από εκουπίδια
βγαίνουνε ταγκάδια. Και φωτοστίφανα ἀγκαθύνια πλέκουν, για τα μαυρινάτ'
αδωρήτα είδωλά μου. Αυτά πού κατοικούνε μετό κάετρο των παιδικών μου
χρόνων. Που η μελανή εκιά του εκεπάσει το «τώρα» και το «βού-
νει... Τα είδωλά μου είναι νησιά του μύθου. Και μέσα σε

καπνούς θαλαττερούς τα βλῆτω. Πανικόβλητα να φεν-
χουν να σωθούνε... Τα χρόνια είναι τα δίεχτα πού
δάλεια κάποτε να το ξεχάσω. Για ζένες εμπειρίες.
Για δάνεια λόγια... Γιατί; Δεν ήταν είναι το ά-
ληθινό με φως; Τώρα πού ήρθε η στιγμή να
ζωγραφίσω στα τον εαυτό μου, εγκαταλλήπτονε στα
ξένα και τα λογικά, ξαναχρηρίζω σε ισ χρησείς μα-
ροματεπλοῦσες. Σεα' παιδιανά βεράνια μου ξαναχρηρίζω.

Σεα' κάετρα, στα χαλαίματα σε' ἀγμαθία. Ελα, μου, λῆν,

να μῶς εἰκονίους. Κι' αν' ἔφυγε ἐμῷ πού τρέχουν οι ἄλλοι, ἐμῷ εἰσ-
μη' δὲν φύγαμε ἀπο' κοντά σου. ^{Εἶπα} ἔκανες λάθος! Οι ζένες διδάχες δὲν σου ταρ-
γιαζουν! Ἔτσι, με' ὅση λαχτάρα ^{εἶπα} πῶς ἐπὶ βυζαντινὴ ζωγραφικὴ, μ' ἄλλη τὴν ἐφ-
γὰ ἀπο' κοντά της. Το' ἴδιο κι' ἀπὸ τὴν φτηνὴν βερῆνες τοῦ «λαϊκισμοῦ»...

Εἶπα
Εἶπα
Εἶπα
Εἶπα
Εἶπα

Πρέπει να' πώ και τώρα ποί κάνω και σαν διηολογία, αώς
η' Ελλάδα είναι πάντα για' μένα τό' ετημόνι. Όχι γιατί
« πρέπει ». Συχαίνομαι στα' τα' πάους φύσειω, « πρέπει ». Πό'
τα' λένε συνήθω, βυνετοί γεροί, με' λόγια εύλαβή, νουνεχή και
γεμάτα « σωφροδύννη ».

Τα' παλνά' μισοβνεμένα είδωλα' μου έρχονται τώρα. Σα'
νάμαι φωτογράφος, και' μου' λένε : — Βγα'λε μας μια' φω-
τογραφία για' « ένδύμιον ». Με' οδηγούν. Με' υποχρεώνουν.
Δέν γίνεται να' τους αρνηθώ. — Περπα'τα με' τον έαυτό'
σε ! μου' φωνάζουν. Σε' θερισμένα χωράφια, σε' αγκαθερές
αμμουδιές, σε' έρημους γυαλούς, σε' τρυγημένα αμπέλια, σε' κου-
πίδια, με'θα σε' χαλα'ματα ίσκιερα' ετα'σου να' ξαποστά'ους!
Στην' α'δεια έφοχή δίελα ετα' πεταμένα σί'δρα του' πολέμου
κοντά' ετα' όστρακα, ετίς αγριοκυκίεσ ετίς εκουπιδοκατοικί-
εσ. Έκευ που' η'ταν άλλοτε τα' αβίβαια, τα' έλπιδοφορα θη-
ματά' σου...

Τώρα ευφιλνώθηκα με' τα' επαράγματα εμίνης της α'χμη-
ρης εποχής. Τα' δύβατα τοπεία της στα' δέν με' διώχνουν...
Έμαδα, ακόμα, το' ίδιο να' μισώ και' να' αγαπώ. Σ' α'υτά' τα'
δυό' ετα'ριζα την ζωγραφική μου. Μισώ τους χορτασμένους.

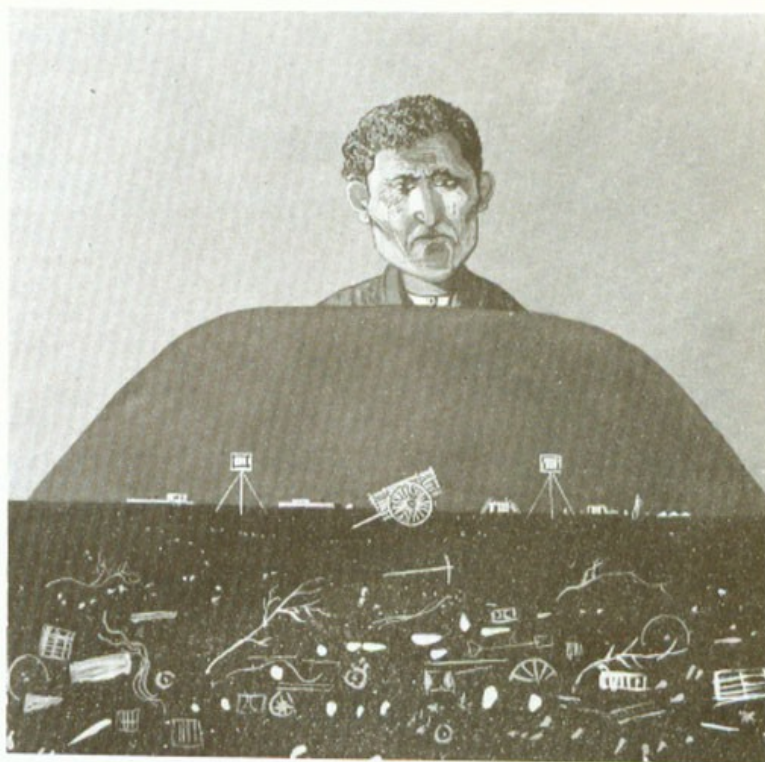
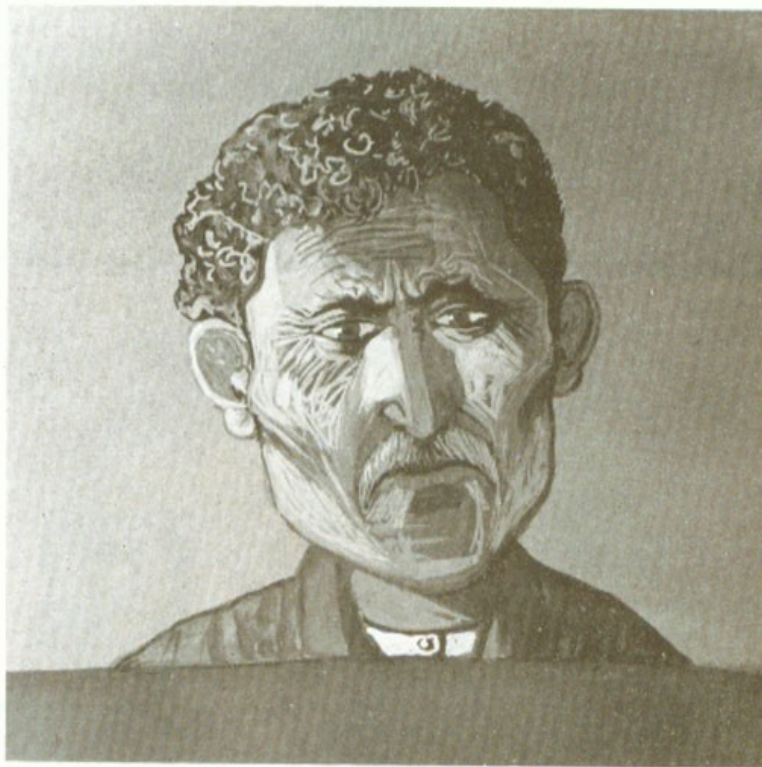
Αὐτοὺς μὲ τὸ ἐπίσημον ἔνδυμα ποὺ λένε θέεφατα ἀπὸ καθέδρας. Ποὺ τίς ἐκκληρῆς ἐμπιρῆς τίς ἔμαθαν ἀπ' τ' αὐτόματα τῶν ἄλλων. Αὐτοὺς ποὺ λένε τὰ λόγια τὰ ἡχηρά. Ἀλλὰ ἐπιμελῶς τυλιγόνται εἰς βαμβακία γιὰ νὰ μὴν τσακίσουν τίς γωνιές τους, γιὰ νὰ μὴν τὲς ἀγγίξουν οἱ βρῦδες τῆς ζωῆς πρὸς τὴν ἔχουν ζήσει. Τοὺς πρῶτον φίλους. Αὐτοὺς ποὺ ἀλείνουν τὴν θεὰ. Ποὺ πιστεύουν ἐπὶ τὴν ἐκοπιμότητα. Αὐτοὺς ποὺ φωνάζουν τὰ εὐκόλα ζῆτω. Αὐτοὺς ποὺ δύναν τίς ἀνεξοδὲς συμβαλλῆς κί ὄλο μιλῶν γιὰ ταπεινοφροσύνη... Αὐτοὺς ποὺ δ' ὄλη μυστὰ ζωὴ σαρκάσανε τὰ εἰδωλά μου, κραυγάζοντάς μου ἐκεῖνο τὸ γνήσια ἑλληνικόν :

-Στην ψάθα θα πεθάνης!

Τὸ ἄλλο μισὸ τῆς ζωγραφικῆς μου εἶναι ἡ ἀγάπη: Σ' αὐτοὺς ποὺ ἀδικοῦνται, ποὺ πεινοῦν, πρὸς δὲν βρίσκουν δικαιοσύνη, ποὺ τὲς ἐξαπατοῦν, τοὺς ἀποκοιμίζου, τοὺς περιφρονοῦν, τοὺς ἐκοτώνει. Ἀγάπη εἰς καθ' ἕνα τῶν τῶν ἡμῶν μας κόσμου.

Θέλω γὰ ἡμῶν ἕνα μικρὸ κατάλογο ἀπ' αὐτά: Τὰ νησιὰ, ἡ θάλασσα, τὰ χαλαρόματα, οἱ ἔρημοι θράχοι, τὰ αἵματα, τὰ ἐπίτια, τὰ ἄγαλματα, οἱ ἐκσυριές, οἱ γρηῆς, τὰ πουλιά, τὰ σπαθιά, οἱ κοπέλλες, οἱ ἀμμονιές, τὰ μαύτρα, τὰ ὄστρακα, τὰ ξερὰ κλαδιά, τὰ βιβλία, οἱ πνευμῶνες, οἱ τρελλοί, τὰ καρὰβια, οἱ σοβαρῆς μορφῆς εἰς πάλης φωτογραφίαι. Ὅλα ὅσα ἔχει ὁ ἀπ' αὐτῶν κόσμος εἰς τὰ τέρματα, τοὺς ὑποκριτῆς τοὺς δολοφόνους καὶ τοὺς προδοῦτες. Κί' αὐτοὺς πρὸς μπαίνουν ἐπὶ τὴν τῆς Τέχνης θύρας: — Καλὴμερὰ κύριε διευθυντά!..

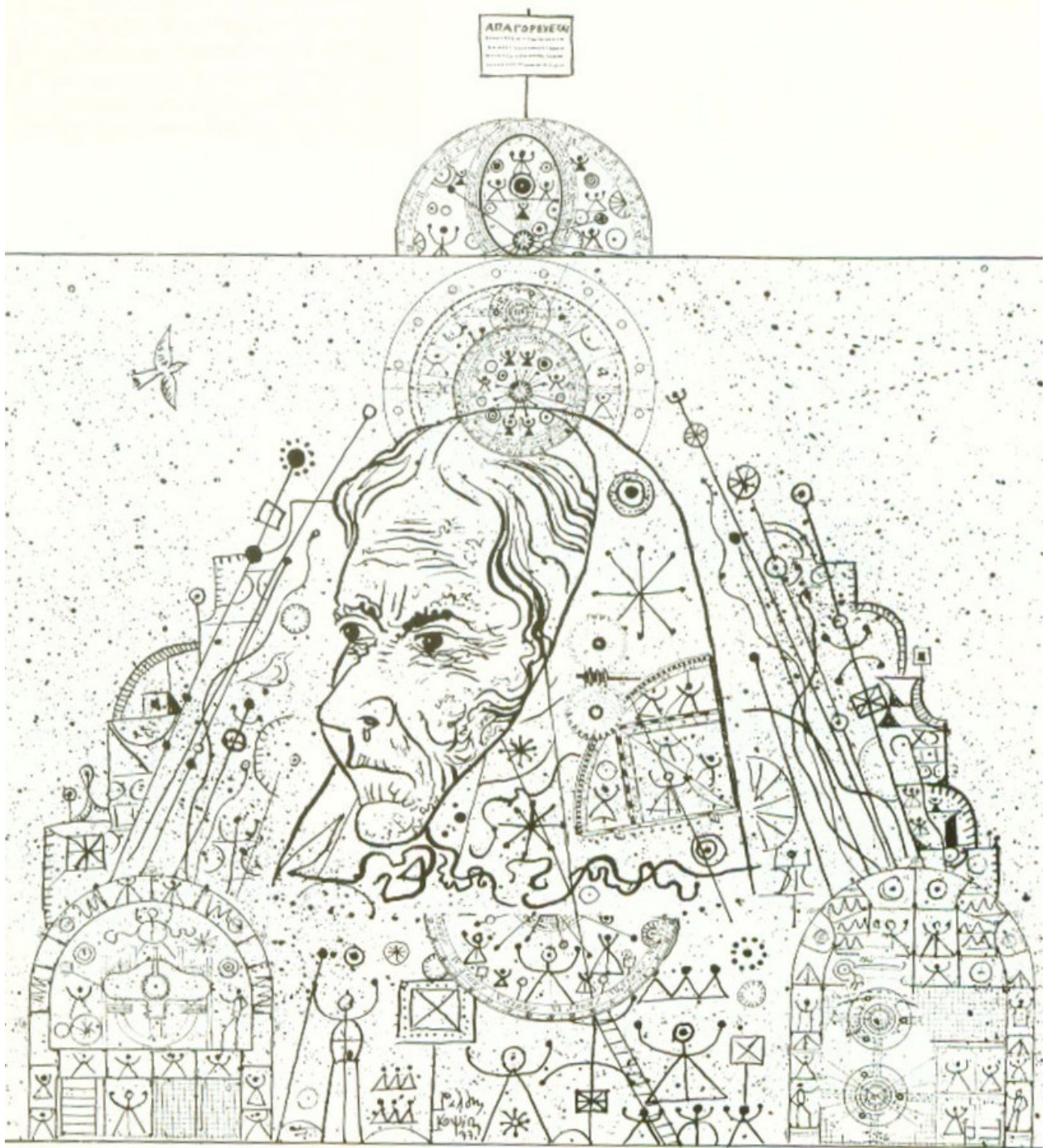
Γύρω μου ἔγνων ἀπατιῶνες, λεφτάδες, ψεύτες με' δίκαια σημάδες, φανατικοί, ἐλαῖες, μεγα-

« Ποτέ στη ζωή μου δεν εφηύσα ένα έργο τέχνης ».

Le Corbusier

ρομανείς, χυδαίοι, κακόψυχοι, κοιλιό-
δουλοι, άρπαγες, λυκοί.

Όχυρωμένος κάθεται πίσω από τα με-
τερίζι. Γιατί είναι πόλεμος ή ζωή
κι είναι νεουφέκι ή ζωγραφική.

Άπ' όσα θάβανα έχει ο νεουνας εί-
χα και χρώ ένα μεγάλο μερτικό. Κι
αυτό το μετερίζι με φύλαξε, άλ-
λοιώς θα μ' έρωγαν οι λυκοί με τη
γραβάτα της τελευταίας μόδας.

Δυά βήματα από κει σταματούσαν
Δέν μπορούσαν άλλο να προχωρή-
σουν. Γιατί δέν φαντάζεσαι τί με-
γάλη δύναμη είναι η ζωγραφική.
Οι σαρκαστικές ίαχές κι οι λογοκρι-
τικές προφητείες τους δέν τόν πε-
ράδανε τόν φράχτη!

Πολλοί πού αγοράσαν ένα έργο μου
ούτε καν ύποψιάζονται, τί αίμα και
δάυμα υπέμασαν στον τοίχο...

Και τώρα στις υλιόλουστες μαυρι-
νές άμμουδιές μου θέλω να χυρίσω.
Στους έρημους βράχους μου. Κοπά-
δια πουλιά περνάν και πάνε κατά
κεί και μου φωνάζουν: — Έλα μα-
ζύ μας!

Όσο έσο ο δρόμος της τέχνης έχει
πάντα τη Σελλά και την Χαριβ-
δή του, και δέν κάνει να τις ξεχνά-
με. Η μία είναι, τό να φύγεις από
Σήμερα, πού είναι ρωμαντική, ανέ-
φικτη και λαθμίνη ιδέα. Η άλλη,
να μίνες στο τώρα κάνοντας φτη-
νές ζπαμπραγές. Καταντώντας την
έρη σου τέχνη έναν ύπικρέτη, για
να ώφεληθόνε άλλοι με σκοτεινιάσκο-
πιμότητες. Έτσι είσαι πάντα συνκό-
ψη τού ξυραφιού.

Γιατί η ανάδρομή στα « παλιά »
και στα « πατρία » μας δίδαξε,
άλλα μας δερνήδες και πολλά. Πέρα-
σα απ' αυτήν την ανάδρομή και τώ-
ρα βλέπω πόσο δανάσιμη παγίδα
είναι. Αυτό δέν μ' εΐανε όμως
να πάω στην άλλη άκρη, κάνοντας
σαν να μην γνώρισα — έλληνες έβρι-
παρά μονάχα τό άχρωμα Λονδί-
να... Και να χίνω ένας ακόμα
θλιβερός μιμητής των ξένων, πού
πάνε σ' εκείνους όχι για να μάθουν,
άλλα για να φορέσουν την ίδια με
κεινους φορεσιά, πουλώντας την ψυχή της.

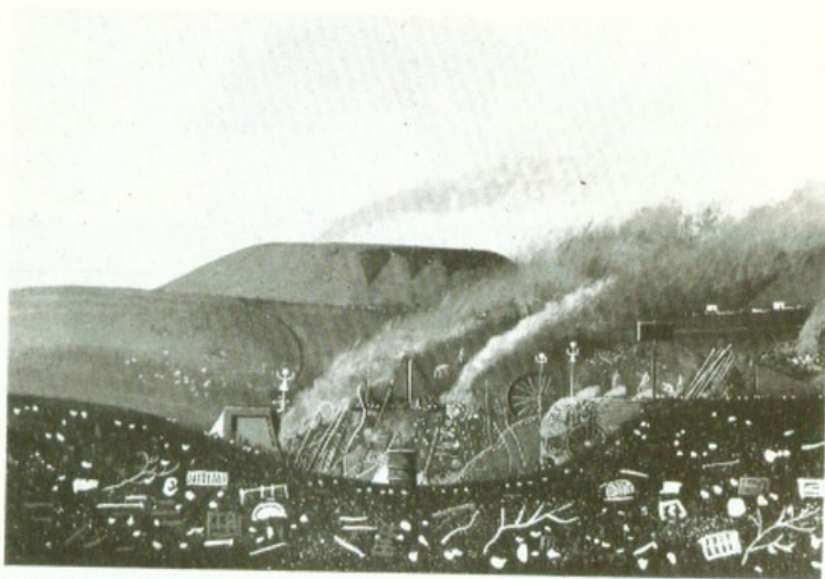
P.K.

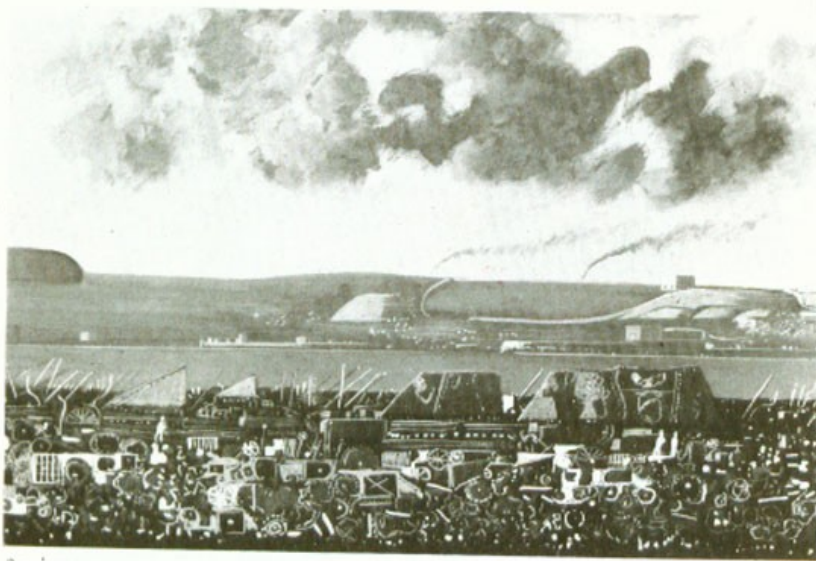

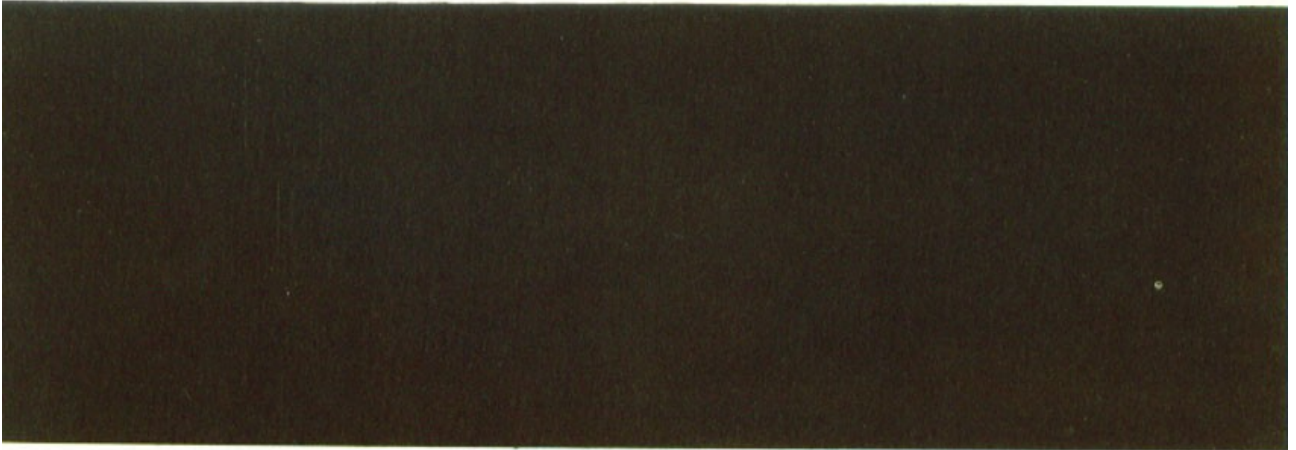
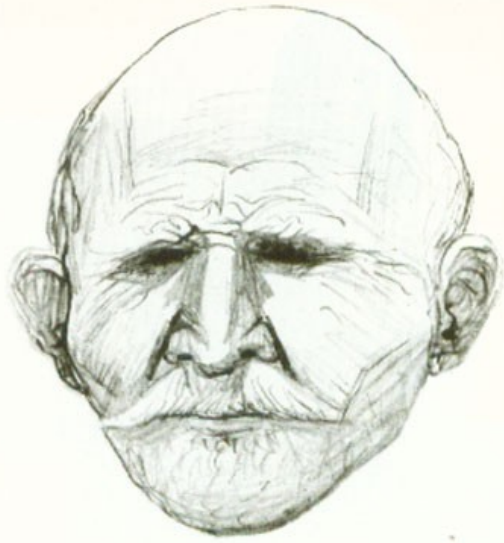

Λαύριο

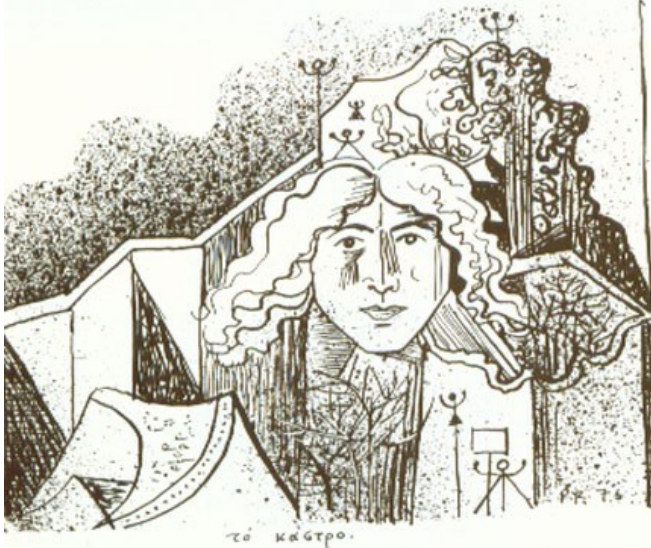

Λαύριο

* διαδόσεις.

ἡ ἀνοιξη τὰ ὅλα ἔρχεται
 μὲ ὅλο γυρίζω πίσω,
 ἐὰ νυχτωμένη γρηά
 πού ξέμεινε σὸ λόγγο,
 βάν περλί μ' αἰνίσματα φερά,
 ὡς λέξιφρονες δασκάλου
 τὸ μαθῆσαν.
 ἡ ἀνοιξη τὰ γράφον τὰ βιβλία,
 καὶ μὲ γιρλάντες τὴν εἴχαμε
 γένε πὼς ἦρθε ἀπὸ βραδύς
 κρυφαί.

Σκυλιά τὴν μυριστικάνε
 κί ἀλυχτῶσαν.

Οὐ νομοφυλάκων ἀνέσχοι
 μετρῶσανε τὴς δρόμους.
 καὶ βκυδρωτοὶ οὐ ἐχέφρονες
 κενῶσαν τὰ κεφάλια.
 τ' ἄλλο σρωί τὰ μάθαμε τ' ἄνά:
 ἦταν, μᾶς φώναζαν οὐ γέροι,
 διαδόσεις!

ὕτοπτες βκοτεινές
 ἀντεθνικὲς κενῶντες!..
 μὴν ἀκῶτε, μᾶς φώναζαν
 τὶ γένε,

οὐ ληβτοτρόφοι, οὐ πατραλίες,
 οὐ ἀνέβτιοι πατρωτόνοι!

